

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XIV. Idem (a) Ravennat. Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

NOTÆ.

1. (a) **L**ucus III. Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc tit. cap. 1. nullibi tamen exprimitur, cui rescribat Pontifex: ex ipsa autem secunda collectione textum hunc transcribo.
- Electus fuisset.*] Præsentatus videlicet, juxta tradita in cap. 1. de capell. monach.
- (b) *Corporealiter sacramentum.*] De hac forma juramenti egi in cap. final. de juram. calumn.

(c) *Bathanen.*] Bathna, seu Bathana Ecclesia Episcopalis erat in provincia Osrhoëna, sub Patriarcha Antiocheno, cujus Episcopus Abrahamus subscripsit Concilio Constantinop. quinto generali, ut refert Carolus à sancto Paulo in *Geograph. sacr. fol. 303.*

(d) *Constaret.*] Quia non erat ita diuturnum tempus elapsum, ut talem licentiam præcessisse præsumeretur, ut docuit Gilkenius de *prescript. 2. p. membr. 1. cap. 5.*

(e) *Juramento absolvant.*] Juxta tradita in cap. 1. cap. debitores, de jurejur.

CAPUT XIV.

Idem (a) Ravennat. Episcopo.

Sopita judicio Sedis Ap. quæstiones scripto ad memoriam perpetuam commendantur, ne per oblivionem processu temporis valeant fuscitari. Ut autem habeat majorem sententia fortitudinem, Apostolici scripti munimine roboratur. Sanè cum inter te, & monasteria Bonon. tam monachorum, quam monialium, super procuracionibus, quas ab eis exegeras, controversia verteretur, causam ven. f. n. H. Atinien. (b) Episcopo commissimus audiendam. Postmodum verò dilectus fil. N. Abbas sancti (c) Proculi aliorum omnium Procurator, sicut ex literis, quas portavit, apparuit, & ipse in manu Episcopi jam dicti datâ fide firmavit, coram nobis, & fratribus nostris pro omnibus aliis monachis, sancti Damiani, & sancti Bartholomæi exceptis, qui super hoc quæstionem minimè referebant, diutius litigavit. Verùm nulla pro parte sua privilegia Romanæ Ecclesiæ, vel Ravennat. exhibuit, nec ostendit longâ consuetudine se munitum: sed tu firmiter ipsas in aliis monasteriis tuæ provinciæ asserens sine contradictione præstari, eas prædecessoribus tuis, in monasteriis Bonon. exhibitas, per testes idoneos probavisti. Inde utique fuit, quod deliberatione cum fratribus habitâ, vidimus intentionem tuam jure communi, & prædecessorum tuorum consuetudine adjuvari. Eapropter tuis iustis petitionibus annuentes, monasteria suprascripta de communi consensu fratrum condemnavimus ad procuracionem, secundum facultates eorum tibi, tuisque successoribus exhibendam; & adjudicantes eam vobis in jam dictis Ecclesiis & monasteriis universis, sententiam, quam protulimus, nostrâ duximus, & fratrum nostrorum subscriptionibus roborandam.

NOTÆ.

1. (a) **R**avennat.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 2. & supplendum est, Gerardo, cui rescribit Lucius in præsentem, ut de eo agens præsentis litis historiam refert Rubeus lib. 6. *hisor. Ravenn. fol. 356.* in hæc verba: [In sequenti anno postquam diu litigatum apud Pontificem, & Cardinales fuerat, ab eodem Pontifice decretum etiam est, uti Bononiensia, tam monachorum, quam sacrarum virginum cœnobia, extra D. Bartholomæi, ac Damiani, certam pensionem quotannis procuracionis nomine Archiepiscopis Ravennatibus persolverent: cum D. Proculi Abbas cæterorum cœnobiorum Procurator nihil pro Bononiensibus, quod satis urgeret, apud Henricum Albanum Episcopum, cui Pontifex causam mandaverat cognoscendam, attulisset. Litteræ extant hæc de te Pontificiæ III. Non. Jan. Veronæ datæ.]

(b) *H. Atinien.*] Legendum est Henrico Albanensi, ut ex Rubeo proximè relato constat. Henricus hic de Castromarfiaco, natione Gallicus, Abbas Clareval. ab Alexandro III. in vultu consecratus est Episcopus, & Cardinalis Albanensis, ut refert Ughellius tom. 1. *Ital. sacr. fol. 294. num. 36.*

(c) *Sancti Proculi.*] De quo monasterio nonnulla notavi in cap. 1. ut *lite non contest.*

COMMENTARIUM.

Archiepiscopum non solum Ecclesias suæ Diocesis, verùm & subjectas suffraganeis suis, tam sæculares, quam regulares visitare posse, in hoc textu supponitur & probatur in cap. cum ex officio, de prescript. ubi cum agat Innocentius de Senonensi Archiepiscopo, ait: Cum ex officio sui debito Senonensem provinciam visitaret. Et ex cap. cum nuper, hoc titulu, ubi Gregorius IX. confirmaturum se dicit excom-

excommunicationis sententiam, quam in eos ferret Beneventanus Archiepiscopus, qui ipsi visitanti provinciam suam procuracionem ratione visitationis debitam perolvere nollent. Et Innocentius IV. in cap. 1. Bonifacius VII. in cap. final. hoc tit. lib. 6. prescribunt formam servandam ab Archiepiscopo, dum visitat Ecclesias suffraganeorum suorum: & in cap. cum ex eis cap. nostro, de penit. & remiss. supponitur, Archiepiscopo, dum visitat provinciam suam, posse confessiones iudiciorum suffraganeorum audire. Unde Ivo Carnot. epist. 182. Dainbertum Archiepiscopum suum Senonensem orat, ut Ecclesiam Carnotensem visitaret, ut de excessibus quorundam Clericorum plenius instrueretur, eosque corrigere posset. Et Gregorius IX. in cap. penult. de arbitr. Abbatissa Jotrensi scribens statuit, quod cum quaestio olim suborta esset inter Archiepiscopum Senonensem ex una parte, & monasterium Jotrense ex altera, super eo, quod idem Archiepiscopus assererat monasterium illud Metropolitico iure sibi parere, procuracionesque ab eo pro visitatione exigeret, & compromissum inter eos factum fuisset, illum ratum habuit. Idem etiam deducitur ex epistola 76. Stephani Tornacensis; & hanc potestatem visitandi propriam Provinciam in Archiepiscopis agnoscunt Marianus de visitat. num. 7. vers. 3. Riccius de praemin. Archiepiscop. privit. 16. Caesar de Eccles. Hierarch. disp. 5. §. 2.

4. Contrarium tamen, immò Metropolitanum tantum jus habere visitandi propriam Metropolitim, quando suffraganeus negligens est, & ita ob ejus negligentiam devolvit jus visitandi ad Archiepiscopum, docuit Glossa verbo *Metropolitani*, in cap. 9. quaest. 3. pro cuius sententia facit idem textus, ibi: *Nullus Primas, nullus Metropolitanus, nullusque reliquorum Episcoporum alterius adeat civitatem, aut ad possessionem accedat, que ad eum non pertinet, & alterius est parochia, nisi vocatus ab eo, cuius juris esse dignoscitur, aut quicquam ibi disponat, vel ordinet, si sui gradus honore potiri voluerit.* Moveri etiam poterat Glossa auctoritate octavae Synodi sub Hadriano II. *actione 10. can. 19. in edit. Anastas. Biblioth.* quo canone fugiatur avaritia Metropolitanorum, qui sub obsequio visitationis proficiebantur ad Ecclesias

suffraganeorum suorum, & indebitas procuraciones exigebant: *Universim siquidem definit hec Synodus, nullum Archiepiscoporum, aut Metropolitanorum relinquere propriam Ecclesiam, & sub occasione quasi visitationis ad alias accedere, & potestate propria in inferiores abuti, & consumere redditus, qui apud illos inveniuntur ad Ecclesiasticam dispositionem, & alimenta pauperum: & excepta hospitalitate, qua ex necessario transitu accesserit, iterum nihil aut exigere, aut recipere ex iis, que sunt Ecclesie, vel suffraganei.* Nam videtur illis in verbis Synodus jus visitationis faciendae, aut procuracionis pretextu visitationis exigendae Metropolitanis omnino denegasse: & sanè similis visitationis rara exempla sunt primis Ecclesie saculis: immò Nicolaus I. in epist. ad Radulphum Archiepiscop. Bituric. & Ivo Carnot. epistol. 83. & 85. docent, in vitis Episcopis Provincie Metropolitanum in Ecclesiis provincialium nihil posse: quod & docuit Gratianus in fine 9. quaest. 3. & in dist. cap. cum ex officii, docetur Archiepiscopum Senonensem sententiam excommunicationis protulisse in eos, qui tempore visitationis illi procuraciones denegabant. Igitur quia iure communi attento id facere non poterant. In qua difficultate, immò & iurum antinomia credo cum Hallerio de Eccles. Hierarch. lib. 4. artic. 4. §. 6. non fuisse solitos Metropolitanos olim integræ alicujus Diocesis suffraganei sui, nisi ob valde gravem causam, visitationem aggredi, sed duntaxat vel invitatos, seu ut scandalo aliquando, vel malo publico occurrerent, ad Ecclesias suffraganeorum accessisse: postea verò ut ordinariæ negligentie suffraganeorum moderamen imponeret Ecclesia, nec tamen illos negligentie notaret, Metropolitanis integram visitationem permisisse; ita tamen temperatâ eorum auctoritate, ut & utilis esse posset, & tamen suffraganeorum Episcoporum auctoritati minimè præjudicaret, sed eam corroboraret potius, quam infirmaret: tandem Concil. Trident. eandem facultatem Archiepiscoporum visitandi Ecclesias suffraganeorum, sess. 27. restrinxit, statuens, ut non possint illi provincias eorum visitare, nisi causâ cognitâ, & probatâ in Concilio Provinciali.

CAPUT XV.

(a) Clemens III.

Gravis admodum, & correctione dignissima inuper quærela in audientia est nostra proposita, quod salvâ conscientia sub dissimulatione transire non possumus. Cum enim Ecclesiasticæ personæ Ecclesias quamplures in Simón. Diocesi habeant, cum eas vacare contigerit, non aliter quæquam ad ipsarum regimen volunt vocare, nisi aut novum censum in Ecclesiis illis imponant, aut veterem contra constitutionem Concilii (b) Lateran. augmentent; ad ipsius solutionem instituentium presbyterum juratoriâ quandoque, vel fidejussoriâ cautione cogentes: quandam etiam partem suis usibus reddituum applicare contendunt, unde sæpè contingit, ut diocæsano Episcopo excessus hujusmodi ignorante, vel eo minimè requisito, in Ecclesiis illis inducant pro suæ voluntatis arbitrio sacerdotes.

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.

Zzz 3

Quo.